

Fekete-fehér

Üzenetek • Társkeresés • Levelezés a BörtönÚjságban

Öt évvel ezelőtt, 1992 áprilisában jelent meg először – a Heti Híradó jogutódjaként – a BörtönÚjság. Elismerést és kritikát a hetilap azóta – szóban – bőven kapott, átfogó, alaposabb elemzésére azonban a nyilvánosság előtt eddig nem került sor. Hajnal László Gábor arra tesz kísérletet, hogy az újság talán legizgalmasabb (legproblematikusabb?) oldalát, az elítéltek beleszólási (kapcsolatapoló) jogának színterét, a Fekete-fehér rovatcímű úgynevezett „negyedik oldalt” vizsgálja szociológusi aprólékosággal.

„A hirdetések csupán azokat a viselkedésmódokat tükrözik, amelyek már amúgy is megvannak a társadalomban.”
(Cambridge Enciklopédia)

A hírlapok története a XV. században kezdődik: nevezetesebb események alkalmával röpiratokat adnak ki, majd később ezt rendszeressé teszik. Az Augsburger Abendzeitung 1609-től lát napvilágot, míg a „pályakezdő” hazai sajtótermék II. Rákóczi Ferenc tábori újságja, az 1705-ben induló Mercurius Hungaricus. Az első magyar nyelvű lap Ráth Mátyás nevéhez fűződik: 1780-ban jelenik meg a Magyar Hírmondó. Folytathatnánk a felsorolást, de témánk szempontjából sokkal lényegesebb, hogy miképpen is alakul, formálódik a hirdetés, az a tevékenység, amelynek végzője a vele személyes ismeretségben nem lévőket tájékoztatja. Már a XVII. században is nyomdafestéket látnak rövid közlemények, de a műfaj igazi virágzása a tömegtermelés korszakának beköszöntével, a fogyasztási javak „cégéreskedésével” veszi kezdetét. Másfelől mind nagyobb teret hódítanak az üzenetek, a társkeresések, vagyis ati-

pikusan egyhasábnyi szélességű szövegek.

Megannyi kémregény (film) izgalmas fordulatai közé tartozik, hogy sikerül-e hasznosítható információt csempészni a néhány soros, látszólag semleges mondatokba. Említhetjük a szerelmi találkozások ilyenén egyeztetéseit is, hiszen a féltékeny férjek, feleségek gyanakvásait csak így lehet(ett) kijátsszani. A társkeresések, házassági hirdetések esetében újságtípusonként ugyan, de mindmáig alkalmaznak egyfajta „illemkódexet”, bár mostanában az egyre bővülő bulvársajtó kiadóit csak a bevétel érdekli és nem törődnek a szövegek gusztustalanságával, „célratoróságával”. Akadnak viszont – ki tudja, meddig – kivételek, ahol még nem teljes a szabadság (szabadosság!), mert például az utcán is vásárolható hetilap, a BörtönÚjság esetében számtalan szempontra kell figyelni.

Dr. Farkas Tibor főszerkesztővel több alkalommal latolgattuk amiérteket, hiszen szü-

kebb és tágabb szakmai körökben korántsem egyértelmű a nyilvánosságot (is!) kapott üzenetek megítélése. A BÚ utóbbi évfolyamainak áttanulmányozása után nyolc kérdésre kértünk tőle választ.

– *Mióta létezik a 4. oldal, hogyan született az ötlet és legfőképpen milyen céllal?*

– A BÚ megjelenésétől indítottuk, kezdetben olyan állandó szöveggel, amelyben arra intettük a levélírókat, hogy szövegeikért kizárólag ők felelnek. Ez a sajtószabadság csodálatos légkörében, hangulatában született ötlet volt, de ettől persze a szerkesztőség felelt a Fekete-fehér oldalakon közöltekkért is. Célunk egyfajta párbeszéd kialakítása volt a börtönben lévők és a kintiek között, illetve azt az egyedülálló (ma is létező) lehetőséget nyújtja az elítélteknek, hogy panaszos vagy más tartalmú leveleik megjelenhetnek és ezért még szerény honoráriumot is kaphatnak. A külső–belső párbeszéd azonban nem szándékaink szerint alakult, mára leginkább az elítéltek panaszfóruma. Kezdetben azt reméltük, hogy ebben a rovatban a bentiek üzennek kifelé és fordítva, de napjainkban szinte csak az elítéltek egymás közötti véleménycseréjének adunk helyet, lehetőséget.

– *Általában hány üzenet érkezik hetente és azokból mennyi kap nyomdafestéket?*

– Változóan 50–100 üzenet érkezik és kezdetben sorrendben közöltük majd valamennyit, időnként egy teljes oldalt is megtöltve. Ma is elsődleges az érkezés sorrendje, de a gyanúsabb szövegeket már kihagyjuk és minden személytől csak két üzenetre adunk lehetőséget.

– *Előfordult-e, hogy „kívülről” akarnak valamiért gyorsan üzenni?*

– Gyakran megtörténik, és ha a tartalma nem ad okot kételkedésre, akár soron kívül is közöljük.

– *Némelyek szerint ez az oldal kiválóan alkalmas az ún. „rejtjelezett” szövegek közlésére is, hiszen a BÚ szabadon megrendelhető, sok helyütt vásárolható...*

– Ez a lehetőség elvileg fennáll, erre hivatkoznak a megszüntetést sürgetők is, ugyanakkor gyakorlatilag nincs sok realitása az egésznek, mert a rejtett üzenetek közvetítésére számos más lehetőség adott, a telefontól a levélig.

– *Kéthasábnyi terjedelem az üzenetek, illetve a társkeresők, és háromötödnyi részt kapnak az elítéltek hozzászólásai, véleményei, kritikai észrevételei. A büntetés-végrehajtási intézetekből érkezett leveleket ellenőrzik-e a fogva tartás helyszínén, vagy előfordulnak-e későbbi „javítások”?*

– Akadnak börtönök, ahol szigorúan ellenőrzik a leveleket, sőt el sem küldik azokat, máshonnan viszont, például a Gyűjtőből, bármilyen tartalmú küldeményt továbbítanak. Említhetnék negatív eseteket is, de nem akarok.

– *A bírálatoknak, vitáknak vannak-e olykor jogi következményei, előfordulhatnak-e vizsgálatok, van-e felelősségre vonás?*

– Alkalmanként igen, bár ezek nem jogiak. Megjavul a koszt, elbocsátják a boltost, és így tovább. A megjelent írás tartalma miatt az elítéltet nem vonhatják felelősségre (az ilyen jelzéseknél erőteljesen fellépünk!), de más módon érheti őket hátrány, és az nem bizonyítható, hogy fenytésük a levelükkel függ-e össze.

– *Tudják-e, hogy kik rejtőznek a bece-, illetve az álnevek mögött?*

– Ez nem érdekel minket.

– *Milyen visszajelzéseket kapnak a 4. oldalon közöltekről?*

– Az elítéltek szeretik, ez a kedvencük, de a személynézetnek más a véleménye.

Rejtett meggyőzés

Kezdjük egy kicsit messziről. A tudat-alattira ható reklám (subliminal advertising) alig észrevehető hirdetés, általában egy márkanév vagy parancs ezredmásodpercig tartó felvillanását tartalmazza. Olyan hangüzenet formájában jelenik meg, amelynek frekvenciáját az emberi fül nem érzékeli, de az ingerküszöb alatti illetően hatások alkalmazása már az 50-es években komoly riadalmat keltett a gazdaságilag fejlett nyugati államokban, ezért tiltják is mindmáig alkalmazásukat. Magyarországon nincs ilyen törvény, tehát a képzett szakemberek – ha van erre igény és megfizetik őket – bármikor képesek – telekommunikációs úton – messziről is befolyásolni a gondolkodási folyamatokat, a viselkedést, az érzelmeket, akarathiányos cselekvéseket.

De most ne menjünk túl távolra!

A BÚ 4. oldalán közölt üzenetek egyik jellemzője (avagy érdekessége), hogy a kapcsolatot illetően módon keresőkben az átlagosnál jócskán erősebb a szereplési vágy, a bizonyítani akarás szándéka: „Lásd – a nyilvánosság előtt is vállallak...” Netán éppen fordítva: „Magszgyenyítelek a világ előtt, amiért...” Elsősorban az iskolázatlanabbak vélik fontosnak az újságot mint a keresések, szerelmi vallomások, szakítások stb. bejelentésének fórumát, de számos család(tag) szinten csak így ápolja, erősíti a rokoni kapcsolatokat. A fegyházban lévő gyerek a büntetését töltő szülőnek:

Liszkának, Kalocsára, a 171. zárkába: Drága édesanyám, kívánok neked erőt, egészséget, mielőbbi boldog szabadulást! Nagyon szeretlek. Fiad, Csaba, Kőhidáról.

Lényegesen gyakoribbak a testvérek üzengetései:

Tejfel Bélának, Márianosztrára: Drága öcsém, kívánok neked nagyon boldog új életet. Bátyád, Feri.

Reginának, a Markó 25. zárkájába: Megkaptam a képeslapodat, de az én levelem visszajött. Írjál. Nővéred, Olga, Mélykútról

Horváth Jenőnek, Sajópetribe: Bátyuskám! Ha bent vagy, jelentkezz! Már tudomásomra jutott, hogy édesanyánk meghalt. Kérlek, légy erős és kitartó. Nagyon hiányzol, szeretnélek látni. Kérlek, írjál. Húgod, Gyöngyi, Kalocsáról

Az ilyen és ehhez hasonló szövegekre a későbbiekben még visszatérünk, mert a legtöbb bő három évfolyam alaposabb bogozgatása közben (után) arra a következtetésre jutottunk, hogy általában féltucatnyi változata van az üzeneteknek. Családtagok: szülők és gyerekek, testvérek, házastársak, rokonok.

Eze(ke)n belül viszont óriási a kavarodás, hiszen az ország egyik végétől a másikig keresik (főleg bentől) hozzátartozóikat, és gyakran úgy jut tudomásukra szeretteik jogerős ítélete, hogy a BÚ-ban olvastak erről, netán éppen az Üzenetek rovatban látták nevüket.

Beri Zoltánnak, Bernátkútra: Kedves Öcsém! Nem tudom elképzelni, miért nem írsz. Jó lenne, ha hírt adnál magadról. Bátyád, Indián, a Gyűjtőből

Orsós Jánosnak, Sopronba, 8/500. z.: Kedves Bátyám! Mielőbbi boldog szabadulást kívánok! Írj, a címem: 2407 Dunaújváros, Bernátkút, 2/9. z. Bogdán György

Figyelemre méltó jelenség (tény!), hogy a közvetlen családtagok körében is mennyi-féle név lelhető; a Rostásnak lehet Erdélyi vagy Kolompár nevű testvére, anyja. Olykor pedig az a döbbenetes, hogy egész famíliák kerülnek rács mögé, aztán Mélykútról, Kalocsáról, Kőhidáról, Vácról, Szegedről, Márianosztráról vagy máshonnét üzeneteknek jóságos szavakat, netán dörgedelmeket:

*Sztojka Csabának, Szegedre, 7/145. z.:
Drága bátyám! Örülök, hogy írtál. A fényképen úgy nézel ki, mint Sylvester Stallone. Kívánok a hátralévő időhöz sok türelmet, s egyben mielőbbi szabadulást! Húgod, Mónika*

Sárközi Andrásnak, Sárközi Józsefnek, Petrovics Jánosnak és Dudosnak, Tökölre, valamint Mezei Elemérnek, Soltra: Mi van veletek? Nincs borítékotok? Küldjék? Hamarosan kint leszünk! Írjatok! A Helga öccse

Varga Bélának: Kedves öcsém! Megtudtuk, hogy sajnós te is bekerültél. Ha megkapod az üzenetünket, kérlek, írj. Címünk: 1475 Kozma u. 13. Pf. 22, B/2. 3/323 Bátyáid, V. Tibor és F. Ernő

Elmélyültebb lélektani eszme-futtatást érdemelnének a túl gyakran és szinte betegesen megrogzított hírelgetők. Sopronkőhidán Andrasek József együtt tölti büntetését apjával és testvérével, míg felesége Kalocsán volt 1993-tól 1997 februárjáig. A család rablásért kapott pár esztendő, és A. J. elhatározta, hogy a BÚ 4. oldalán, amikor csak teheti, rövidebb-hosszabb formában ismételteti:

Drága Anyucim, már-már beleörülök abba, hogy mennyire hiányzol, s hogy nem lehetünk együtt! De ne szomorkodj, egyszer nekünk is felragyog a nap, és akkor senki, de senki nem választhat el bennünket! Az irántad való szerelmem többet jelent nekem a világ összes kincsénél! Mi már megszenvedtünk egymásért, ezért nincs hatalom, ami visszafogna abban, hogy kint az életed boldoggá tegyenem! Szerető férjed

Drága Apucikám! Kívánok neked nagyon sok erőt, egészséget, sok boldogságot és a hátralévő időhöz sok kitartást! Számomra csak te létezel. Nagyon szeretlek és hiányzol! Légy jó, ne add fel, mert nemsokára együtt lehetünk. Feleséged

Andrasek József áruellenőr az intézmény szövedéjében, 18 jutalma és 2 fenyítése van.

Elvégezte a 8 általánost, de más iskolai végzettsége nincs. Testvérével együtt dolgozik, apjával is találkozik gyakran, feleségének viszont szinte naponta küld levelet: tetemes pénzébe kerül a postaköltség (havi 1500-2000 Ft), mégsem takarékoskodik, inkább kevesebbet spájzol. Rövidesen szabadulnak mindketten, és csak találgatni lehet, hogy jelentkeznek-e a jövőben ilyen hűséges megvilágításokkal mások.

„Mély sírba vessetek...”

Az üzenetek sajátos változataihoz tartoznak a szenvedő gondolatok, a „falvédő-szövegek” bugyutaságával fogalmazott sorok, újabb bizonyítékul annak, hogy a stílus maga az ember.

A gyűlölet és szeretet kategóriájába tartozó sóhajtozások érdekessége, hogy a nagy kitarulkozások nem mindig ugyanannak a személynek szólnak és akadnak jócskán csalódott hangvételű szemrehányások, fenyegetések, bár ezekben is egyfajta remény fogalmazódik meg.

Burbucs Tündének, Kaposvár, 28. z.:

Boszorkány! Sokak lelkét tönkretetted már, köztük van az enyém is. Próbálg igaz szívből szeretni, mert aki másokat tönkretesz, az saját maga sem lehet boldog soha! Miki, Zalaegerszegről, 16. z.

Nagy Lászlónak, Debrecenbe: Szomorú ez az év, másoké, ami szép. Egy drága szempár hiába néz le rám, a szívem mindig csodákra vár. Megáll az idő, megáll az ész, amikor a szemed reám néz. Örök hűséggel: Matyi Kati, Debrecenből

Marasovszki Bélának, Szegedre: Most már hull a megsárgult levél, éjszakánként sír a fáradt őszi szél. Hallgatom a szél síró hangját, nagyon várjuk, hogy eljőjön a szabadság. Sípos Julianna

*Fekete Bárány*nak, Sopronba: Titkon szívetem most neked adom, vedd el, fogadd el, ha nem, belehalok. Csillagfényed, Mélykútról

Egy hűtlen lánynak, Árpádra: Gyűlöllek és szeretlek! Miért? Nem tudom én sem, de érzem, így van ez, és a szívem élve keresztre feszít. Landó, a Gyűjtőből

A leszbikus és homoszexuális kapcsolatok erősítésének, igazolásának is fontos terepe lehet a 4. oldal, ha azt üzeni a „kedves”, hogy nincs másokkal közösködés, kerüljön akárhová a zárka-, de még inkább ágytárs. A „téged simogat minden gondolatomban... – Éjjel-nappal csak a fényképedet nézem, és...” kezdetű szomorkodások garmadájánál nem nehéz kikövetkeztetni, hogy mit jelenthet az ún. azonos neműeknél a *Jó rabtársad* aláírás, illetve az illetén mondatok:

Piroskának, Debrecenbe, 50. z.: Mélysírba vessetek, ha egyszer meghalok, nehogy könnyet lássak vagy jajszót halljak ott! Elég ezt a földön elviselni, ha meghalok engem hagyjatok pihenni. Mielőbbi boldog szabaddulást! Edina

Edinának, Kalocsára, 200. z.: Mert könnyörtelen világ ez, mi lassan darabokra tép, e vadul lüktető borzalom eltorzít mindent, ami szép. Találkozunk újra, a szabad életben. Kati, Móni

A további részletes idézetek közlésétől eltekintünk, mert alkotmányos kötelezettség a másság tiszteletben tartása. Nincs szándékunkban jogsértőnek lenni, noha csábítanak a lehetőségek, hiszen a BÜ 4. oldalán olvasható üzenetekben tallóztatva éppúgy előfordulnak a lebukási lehetőségek, mint a szöveglopások (plágiumok). Első változat:

Kiss Zoltánnak, a Gyűjtőbe, 230. z.: Mind a ketten tudjuk, hogy sokáig nem bírjuk. Vagy te, vagy én, egyszer úgyis megbocsátunk. Ahol abbahagyjuk, majd ott folytatjuk, mert egymás nélkül mi már élni úgy-

sem tudunk. Szeretlek, nagyon hiányzol. Andi, Debrecenből

A második változat pár hónap múltán: *Nagy Máriának, Hajdunánásra: Mindketten tudjuk, hogy sokáig nem bírjuk. Vagy te, vagy én, egyszer úgyis megbocsátunk. Ahol abbahagyjuk, majd ott folytatjuk, mert egymás nélkül mi már élni úgysem tudunk. Gyuszi, Vácról*

Ez a szöveg 1994 szeptemberétől 1997 januárjáig hétféle változatban kapott nyomdafestéket, ami azt jelenti, hogy lopkodni egymástól nemcsak tárgyi értékeket szoktak az elítéltek. Ám az önmagukat szerelmi téren (is) dörzsölnék vélő zsványok jókorákat tévednek a hétköznapi gyakorlatában, és majd’ mindig lebuknak, ha nyilvánosan (haj)bókolnak kedveseiknek. A szabad életben talán következmények nélkül változtatják partnereiket (poligámia), de a rács mögött veszedelmes – lehet! – a heteroszexuális igény. Nem a BÜ feladata elősegíteni a lebukásokat, ám a véletlenek – beérkezési sorrend! – komoly kockázatok forrásai lehetnek.

Drága Masnis! Nagyon fáj a búcsúzás, imádlak és nagyon féltetek. Amióta visszajöttem, csak rád gondolok. Szeretlek. Tulipánod, Sopronkőhidáról

Nagy Juliannának, Kalocsára: Drágám! Ne felejtse el, hogy nagyon szeretlek, kérlek, tarts ki, és ne hagyj, hogy mások közénk álljanak. Hidd el, amit megígértem, meg is tartom. Tulipánod, Kőhidáról.

Az iméntinél is tisztább „bukfenc” példája:

Kolompár Katinak, Kalocsára, 172. z.: Drága szerelmem! Kérlek, higgy nekem, én senkinek nem küldtem fényképet! Valamelyik csinálja ezt velem. A szívem csak a tied, mindörökké. Csókollak. Vándor, Márianosztráról.

Vándornak, Márianosztrára: Édesem,

nagyon boldog vagyok, hogy megismerhettek! Éjjel-nappal a fényképedet nézem! Ölelek, puszillak: Erzsíd

A jóhiszemű szociográfusnak is lehetnek kételyei, sőt..., de a jókora halomnyi papírhalmazt rendezgetve (1994-től 1997 januárjáig, a 3 év + egy hónap és ez szorozva a hetekkel, az = 160x4. oldal) igyekeztünk távol tartani magunkat az elfoglaltságtól. Olykor azonban reánk telepedett a kételkedés, mert – ahogy korábban említettük – a házas-, netán élettársak kapcsolatait elbizonytalaníthatják a „börtönbarátságok”. A férj azt az üzenetet olvashatja, hogy „csak veled, imádlak, hercegem,” de az asszony két nőnek is azt ecsetelgeti: „Várj reám...” A családfe megértően fogadja a BÚ hasábjain látottakat.

Kincsem, nagyon jó lenne, ha eldöntenéd, hogy én kellek-e neked, vagy más kapcsolatok. Egyet ne felejts, én még most is szeretlek! Dönts belátásod szerint!

Azt még találgatni is nehéz, hogy mi létszen a kinti életben a komolynak hangoztatott imádatokból. Az elítéltek belső világát, a szűkebb és tágabb környezet iratlan törvényeit nem ismerők többsége aligha tulajdonítana komolyabb jelentőséget az „add vissza a baruhát” gyerekes civakodásoknak, ám a börtönökben borzalmas végkifejletei lehetnek az aprócska csínyeknek is. A soktucatnyi elkeseredett kérésből csak a legjellemzőbbeknek adunk helyet, mert most sem törekedhetünk a teljességre. Nézzük csupán azt, hogy milyenek a szakítások és azok nyers következményei!

Pap Lászlónak, Állampusztára: Drága Lacikám! Nem tudom, miért küldöd vissza a levelem, pedig még mindig csak te vagy nekem! Szeretlek! Bocid, Kalocsáról

Szalka Györgynek, Debrecenbe: Semmit nem tudok rólad, hiszen olyan nehezen válszolsz a leveleimre! Légy korrekt: ha találtál

valaki mást, írd meg nekem! Puszi: Rozi, Kalocsáról

Albert Csabának, Sopronba: Kedves Csaba, nem tudom, mi az oka, hogy nem válszolsz a leveleimre. Talán megbántottalak? Bogdán Mária, Kalocsáról

Balogh Gizikének, Kalocsára, a 303. zárkába: Mi van veled, Életem? Miért nem írsz? Csak ennyi volt az egész? Írj! Csinos, a Gyűjtőből

Baranyai Miklósnak, Kaposvárra, 32. z.: Miért nem írsz, pedig megígérted? Én rengeteget gondolok rád! Sok kitartást kívánok! Farkas Hedvig, Mélykútról

Kiss Lászlónak, a Gyorskocsiba: Laci! Nem tudom, mi van veled, miért nem kapok levelet tőled. Légy jó! Régi barátnőd, a Markósból

Török Zsuzsannának, Kalocsára: Kedves Zsuzsa! Megkérlek, hogy ne írd több levelet. Rácz Ferenc, Szegedről

Rostás Miklósnak, Bernátkútra, 2/27. z.: El sem tudom képzelni, mi van veled, miért nem írsz? Vagy csak ígéreteid voltak, amiket nem is akartál betartani? Barátnőd, Kalocsáról

Kanalas Miklósnak, Nyíregyházára: Tönkretettél egyizzó szívét, mondd, nem fájaz neked? Még idebent is kegyetlen tudsz lenni? Hát mi történt veled? Tanulj meg szeretni, mert azt még nem tudsz! Feleséged, kit elhagytl e nehéz helyzetben

És így tovább, szinte a végtelenségig. Aligha van még egy olyan sajtótermék Magyarországon, ahol a mondatok végén ennyi lenne a felkiáltó- és kérdőjel. Különböző érteleme nincs számolgatni. Elképzelhető, hogy akadtak korábban iskolák, ahol kevésbé törődtek a tanárok a pont jelentőségével? A nevelőintézetekben és a kisegítő iskolában végzetek java része napjainkban imígyen fejezi ki indulatait.

Csodák pedig nincsenek

A BÚ 4. oldalán hétről hétre közöltek sokféleségét elemezve nyitott kérdés maradt, hogy a családtagok, a barátok, a szerelmesek, a kapcsolatot keresők üzeneteinek csoportosítgatásakor van-e, lehet-e a jelentkezésen túl más célja is a nyilvánosságának. Az ún. „rejtjelezett” szövegek közlésével kapcsolatosan a főszerkesztő kifejtette véleményét, hogy az elítélteknek erre nincs különösebb okuk, de némelyek valószínűleg vélik ezt a veszélyt. Elsősorban a nevelők tartanak ettől, mert szerintük a rabok egy része azzal tölti a nap 24 óráját, hogy kibabrálásokon törje a fejét. Kétségtelen: a pár soros mondatokban elbújthatók bizalmas értesítések úgy, hogy senkinek nem ötlük szemébe a „kódolás”. Nem soroljuk a példákat, csupán a legismertebb módszert említjük, nevezetesen azt, hogy az olvasásnál az abc betűinek a meglévő előtinek vagy utániak kell lennie, esetleg mindig a másodiknak, harmadiknak, stb. Ehhez viszont szükséges korábban megállapodni és főként gyakorolni, továbbá nyugodt helyen (zárkában) lenni, ahol nincs miért tartani a vamerolástól, hiszen az efféle „kereszt-rejtvény” föltűnhet a társ(ak)nak.

A túlzottan munkaigényes rafináltságokra nincs hatalmas igény, mert a fontosabb üzeneteket elmondhatják a látogatóknak; a lehetőségek valóban végtelenek, de ha mégis előfordul(ná)nak titokzatoskodások, nem jelentenek komoly veszélyt. Akik erre hivatkozva akarnák megszüntetni a 4. oldalt, bizonyára nem veszik a fáradságot a rendszeres odafigyelésre, legföljebb a hajdani rendszer politikai, szakmai (ki)képzéseinek hallottak teszik őket gyanakvóná, hogy mekkora baj lehet a „szájtátiságból”. Ajánlatosabb arra fi-

gyelni, hogy melyik fogvatartott miért idegebb a szokásosnál.

Kolompár Líviának, Mélykútra: Nem haragszom rád, de nem írok, mert én már megtaláltam az ideális, tökéletes leendő feleséget, aki számomra a jót, a szépet és a boldog, börtönmentes jövőt jelenti. Úgy hallottam, már te is megtaláltad a párod. A fényképeimet pedig légy szíves küldd vissza! Szia! Lottó, Márianosztráról

Holecz Hajnalkának, Egerbe: Úgy éled a jelent, hogy a jövőben megbánás nélkül emlékezhess a múlt. A te Lottókád, Márianosztráról

Angélának, 427. z.: Nem foglak soha elfelejteni! A fényképet tartsd meg, és ha szabadulsz, írj feltétlenül! Szeretlek! Hűségess lo-vagod: ARN

Sárosi Ilonának, 280. z.: Ica! Miért nem küldöd vissza a képet? Én visszaküldtem a tiedet! Tudod, ki vagyok?

Tóth Anikónak, Kalocsára: Küldd vissza a fényképet, amit tavaly augusztusban küldtem neked a Gyűjtőből. Címem: B. Sándor, 9407 Sopronkőhida, Pf. 632

Patkó Bandinak, Babosnak: Úgy tudom, bent vagy valahol. Ezúton, AGRO-HOTEL jeligére közöld az üzeneteket között a címed, hogy írni tudjak! Szerelmed, Mélykútról

Komoly érték a fénykép, különösen a nagyidősöknél, mert a büntetésüket töltve ritkán van lehetőségük fotók készí(t)etésére. Márpedig – főleg a fiatalabbak – fontosnak vélik a társkereséseknél, hogy bizonyíthassák „hercegségüket”, kigyúrtságukat, szépségüket, formás alakjukat. Sokan hisznek a csodákban, hogy szerelem az első látásra és majd a szabadulás után pótolják az elveszett örömeiket, de kevesen tartanak ki a „nagy” találgozásig. Az *Üzenetek* rovatban is jelentős mozgás, a kicsapongás és megcsalás, „Ha fontos vagyok neked, jelentkezz!” fölszólítá-

sok, aztán jönnek az alig titkolt lépésváltások, bár ilyenkor gyakoribbak a becenevek módosítgatásai. A Cuna, Vendi, Petya, Rocco, Szesz, Rocky, Répa, Jóka, Kincsó, Lottó és még néhányan keveset törődnek a többnejűség formásaival, de akadnak ilyenek a nők között is.

Kökény Sándornak, Márianosztrára: Drágám, nagyon szeretlek, ugye, érzed? Rita, Kalocsáról, 172. z.

Baloghnek, Szolnokra, 18. z.: Kívánok a tárgyalásodhoz nagyon sok sikert és mielőbbi boldog szabadulást! Aki nagyon sokat gondol rád: Rita, Kalocsáról, 172. z.

Mindkét szöveg 1996. február 23-án jelent meg, egyazon hasábon. Ez a Rita mások idegeit is örömmel sikálgatta társaival: különösen a kalocsai „hölgyek” a lelkes legényugratók.

Kolompár Pálnak, Márianosztrára, 301. z.: Drága Tomikám! Adok egy tippet: tanulj meg írni, én majd megtanulok olvasni. Ebből a kettőből lesz egy szép levelezés. Lila masnis, Kalocsáról

A mélykúti „lányok” kevesebbet tréfálkoznak, általában hűségüket hangoztatják, „*Benned megtaláltam az életem értelmét!*” és ügyelnek arra (vagy inkább a nevelőtisztek), hogy ne kerülhessenek a szerkesztőségbe „illetlen hangvételű” levelek.

Az Üzenetek alatti maradék helyen van a *Társkereső*, ami nem választható el az iménitől, mert „visszaköszönnek” a nevek, a szófordulatok, az elképzelések. Ez a rovat javarészen a férfiak terepe, és előfordulnak meghökkenő esetek. Most nem a fantázia végtelenségét igazoló hantákra gondolunk, netán olyasfélékre, hogy „szélhámosok kíméljenek”. Az 1995. március 24-i számban kapott nyomdafestéket:

Hívő társaimnak üzenem, hogy továbbra is maradjanak az igazságos úton. Orsós Sándor, a Gyűjtőből

A vallásos elítélt majd 2 évig nem jelentkezett a nyilvánosság előtt ám a BÚ Társkereső rovatában, 1997. január 17-én ez a szöveg olvasható:

Kedves ismeretlen, keresztény lány! Ha a Máté evangéliuma 22:36., 37., 38., 39., részek szerint élsz, illetve a 25:36. verse szerint tudnál cselekedni, kérlek, segíts, hogy megerősödjek és megismerjem Isten szeretetét! 37 éves, 175 cm magas, cigány származású. Jézus Krisztus felé haladó férfi vagyok. Ha megosztod velem a hitet, akkor írk. Címem: Orsós János, Sopron, Pf. 632, 13. nev. csop., 401. z.

Hatalmas erő a kíváncsiság és feledékenységünket szégyellvén, fellapoztuk a Bibliát, hogy megsegítsük emlékezetünket, mert hajdanán, a konfirmálásra készülődvén tanultunk erről mint a legfőbb krisztusi törvényekről. Így szól a 22:36–39. fejezet:

„Mester, melyik a nagy parancsolat a törvényben?” Jézus azt válaszolta: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első nagy parancsolat. A második hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat.”

Lapozzuk tovább az Újtestamentum oldalait! A 25:36. részben az lehetséges, hogy „mezítelen voltam és felruházottak, beteg voltam, és meglátogattatok, börtönben voltam, és eljöttetek hozzám”.

Hát igen... ami azt illeti, elgondolkodtat az efféle próbálkozás, de különösen akkor lenne érdekes, ha kitudódnék a múlt, hogy hanyadszorra és miért adott a földi bíróság néhány évet. Mi viszont ne ítélkezzünk hitbéli ügyekről: csupán érdekesség gyanánt említettük, miként tesszük ezt a másik véglettel, az 1996-os szilveszteri badarsággal.

Fejlett mikroszkópos technikával rendelkezem, kutatom azon narkós, közveszélyes, ideggylene, szagtalan elítélt nő ismeretségiét, aki hű társa lenne egy erősen kopaszodó, hályogfejű, tüdőbajos politikai fogolynak, aki nemcsak magyar, de belga is. A nő lehet kancsi vagy üvegszemű is, mert mellettem nem lesz kilátási lehetősége. Mindazonáltal várom azt a jól idomított házastársjelöltet, aki nem fél a sötétben, mert az életben és a lakásban a fény csak én lehetek. (Márpedig én keveset tartózkodom odahaza, ezt mi sem bizonyítja jobban, mint a hajhullásom a börtönévektől.) Írhatsz te kedves borbarátnőm, MOGYORÓVESSZŐ jelisére a szerkesztőségbe!

Ez jó szöveg, egyfajta paródiája a komolyság látszatát keltő szándékoknak, hogy egy-két-három gyermek nem akadály (jól jön a családi pótlék), a hölgy lehetőleg első bűntényes legyen (máskülönben kikupálódik a sitten), elvált vagy egyedülálló nők levelét várják (vajon mi a harmadik lehetőség?), és a kor nem akadály (valóban: huszoneves férfiak közlik igényüket: 25-től 40 esztendősig). Elég gyakran ismételtetik, hogy kalandorok, szórakozni vágyók ne jelentkezzenek, előfordul a „Feddhetetlen múlt és tiszta erkölcs” jelige is, de ami a csúc: Semmi esélye nincs annak, aki csomagküldéssel kezdené az ismerkedést. Lám csak, mennyire fontos az önértzet és a tájékozottság, hiszen a fiatalabb rabok kihangsúlyozzák, hogy „Mélykútiak előnyben”, különösen a volt állami gondozottak. Mások őszintén közlik szándékukat:

160 cm magas, szőkésbarna hajjú, sportos testalkatú, 19 éves srác vagyok. Jelenleg börtönbüntetésemet töltöm, amelyből 1999 szeptemberében szabadulok. Ezúton keresem azt a 18–25 év közötti lányt vagy roma nőt, aki szívesen levelezne velem bármilyen témáról. Független vagyok és nőtlen. Remélem, talállok olyan hozzám való magányos hölgyet, aki

szabadulásom után szívesen befogadna. Bari József, 9407 Sopron, Pf. 632, 1/2., 88. z.

Rendszeresen jelentkeznek a jótékonyaságukra hivatkozó civilek is (sok közöttük a tanyán, kis településen élő), mert abban reménykednek, hogy a szorult helyzetben lévők, a társtalanságba érkezők közül talán inkább jelentkeznek, mint a kinti magányossággal viaskodók seregéből.

Segítséget és barátságot ajánlok fel olyan elítélt hölgynek, aki jó magaviseletért pár nap jutalomszabadságot kapna vagy most szabadult, de nincs hová mennie. Én barátsággal befogadom. 57 éves, 175 cm magas, 80 kg, barna hajjú, barna szemű, nem dohányzó, nyugdíjas férfi vagyok, egyedül élek, senkim sincs. Várom jelentkezését a következő címre: Vigh József, 1214 Budapest, Simon st. 1/A

Ami azt illeti, komoly merészség, de még inkább nagy meggondolatlanság az efféle őszinteség, hiszen fölfigyelhetnek a lapot más szándékkal olvasgatók is. Ugyanakkor lehet csapda, beugratás, egyfajta „merítés”, hogy kik, honnét jelentkeznek, mert a nincstelenül szabadultakból könny-nyedén toborozhatnak futtatható lányokat. Ez persze csupán találgatás, de nem ok nélkül. Nézzünk másik példát.

Sziasztok, lányok! Azt hiszem, a nevem nem ismeretlen azok előtt, akik olvasni szokták a BÚ-t, hiszen ez már a harmadik társkereső hirdetésem! Az előző kettő válasz nélküli maradt, vajon miért? Lehet, hogy nem azt írom, amit a legtöbb sorstársam; a testem Stallone, a fejem pedig Alain Delon! Sajnálatlaltal veszem tudomásul, hogy sok lány itt is arra a férffra bukik, aki szebbnek és izmosabbnak adja elő magát, pedig annak a fele sem igaz. Így megpróbálom újra: tartós kapcsolatra vágyó hölgy jelentkezését várom, aki '97 végén szabadul és levelezne velem. És aki

utána bepillantást szeretne nyerni az élet rejtelmeibe. Bízom benne, hogy vannak még olyan nők, akiknek nincs „homályos” kapcsolatok... Címem: Balogh Zsigmond, 1475 Budapest, Pf. 22, A/5., 339. z.

Hol vannak a nők, a hölgyek, a lányok, a bánatos özvegyek, az elvált asszonyok? Jó, ha félevenként fölbukkan egy a másik nem képviselőiből, de hirdetések szövege lényegesen tárgyilagosabb a férfiakénál. Feltehetőleg szándékaik is komolyabbak, mert nekik a társ más jelent(het) mind a börtönben, mind pedig szabadulásuk után az ágybéli örömek mohóságánál.

Alacsony termetű, 47 kg, szőkésbarna hajú, kék szemű, 28 éves fiatalasszony vagyok, két gyermek anyja. Levelezés, később komoly kapcsolat céljából keresem azt az elvált vagy nőilen férfit, aki szívesen levelezne velem és őszinte megértésre, szeretetre vágyik. Első bűntényes vagyok, és nagyon egyedül érzem magam. Sokat csalódtam már az életben. Korkülönbség nem számít, civilek és fogvatartottak egyaránt írhatnak, de fényképes levelek előnyben! Címem: Földi Magdolna, 6301, Kalocsa, Szent István út 24–26., I/248. z.

38 éves, csinos, intelligens, barna hajú és szemű kalocsai boszorkány keresi párját civil vagy elítélt férfi személyében, 50 éves korig. Légy őszinte, jól szituált és kitartó, de tudj nevetni is! Ha magadra ismersz, ne tétovázz, írd nekem, akkor is, ha nem hasonlítasz Alain Delonra! Ne a külsőd, az érzelmi világod legyen szép! Minden válaszborítékkal ellátott levélre válaszolok! TÉLI TALÁLKOZÁS jelégére a szerkesztőségbe.

Ebben a rovatban 1994-től 1997 januárjáig csak egy olyan hirdetés volt, amiben feltétlenül szabták a legalább középiskolai végzettséget. Valamivel többször szerepelt igényként, hogy legyen a nő fehér bőrű, de szinte

valamennyi számban előfordul a kreol, roma önzonosítás, olykor kiegészítve azzal: „Beszélek cigányul, ha te is, az csak előny lehet.” Arról nem tesznek említést, hogy beások, oláhok, romungrók stb., ennél fontosabbnak vélik a haj- és szemszínt, a magasságot, a testsúlyt, a családi állapotot, a feltételezett szabadulás időpontját, a közhelyek özönét: „Azok a lányok, asszonyok jelentkezzenek, akik szeretik, ha szerethetnek.” De azért jól elvannak egymással ezeken a hasábokon, esetleg hisznek is abban, hogy „elmarasztalásuk” végeztével valaki várja őket.

Ez a világ egy dzsungel

A „Fekete-fehér” oldalon háromhasábnyi terjedelem jut az elítéltek (alkalmanként a nevelők) disputáira, a véleménycserekre. Minden esztendőben akadnak rendszeres „levelezők”: Varga László Lőrinc, Katus Ferenc, Frodó, Árki János, Hicsár József, Balogh Vendel, Pásztor András, Cs. T. N., Lovász Gyula nevét érdemes említeni, bár közülük sorolható az 1993 márciusában kezdődött kálváriáit ecsetelgető Varga László is.

Néhány cím, csak úgy találomra a három évfolyam lapjairól: Megelőzés vagy megtorlás? Látványos javulás, Egyenlőtlen esélyek, Ez a világ egy dzsungel, A szabadság (édes) íze, Keserű aperitif, Nincs zsványbecsület, Eltűnt levelek nyomában, Súlyosbító körülmények.

Azt nem részletezzük, hogy a pallérozott hangvételű észrevételeket, panaszokat miként „gondozták”, „stilizálták” a szerkesztők, de a lényegen ez jottányit sem változtat, mert a témák, noha „belterjesek”, az érem valamennyi (három) oldalát mutatják nyers kíméletlenséggel. A belső homoszexualitás, mint a megvallás és tagadás esetei („Nem meleg-

szünk”) ritkán kerülnek terítékre, akkor is meglehetősen kényeskedéssel, hiszen „*A homokosok igenis vigyáznak jó hírnevükre, nem teszik közhírré hajlamaikat*”. Ennél sokkal gyakoribb a vélt vagy valós belső „kibabrálások” ecsetelgetése: *...akárhányszor mentem tárgyalásra és vittem magammal a nevelőm által lebélyegzett kérelmi lapot, amelyen a soros havi beszélőt engedélyezték, az ottani nevelő megtagadta a látogatást. Arra hivatkozva, hogy csak a következő héten lesz, tudta, hogy már addigra nem leszünk ott! Hány és hány ilyen átverésen esünk át, amit már nem lehet pótolni, mert az elmaradt látogatást visszamenőleg nem engedélyezték.*

...itt még az alapvető higiéniai feltételek sincsenek biztosítva. Egy hétre hat embernek fél pohár mosogatószer adnak be, ami kb. 15 dkg. Ebből kell(ene) a zárka tisztán tartását ellátni: naponta 24 csajkát elmosogatni, legalább egyszer felmosni, és itt még nem említettem a mosdó, illetve a végé kitakarítását. Kérdem én: akinek nincs kapcsolattartója, az mivel mosogat, mos és mivel tisztálkodik?

Az utóbbi hónapokban felerősödtek a zárkán belül tapasztaltakkal kapcsolatos panaszok, hogy kíméletlen brutalitásig fajul a légkör, de nemcsak a fizikai erőszak terebélyesedik: a szellemi-anyagi terrorral rabszolgává züllesztik a gyöngébbeket, a csicskások pár szál cigarettáért takarítanak, mosogatnak, és az erőszaktevő nagymenők féregként bánanak társaikkal. Megalázzák őket és nevetnek rajtuk, de ezt teszik velük együtt az önmagukat humanistának tekintők is.

Ehhez hasonló gyakorisággal kapnak nyomdafestéket a kinti életről alkotott vélemények, hogy mi vár a szabadulóokra. A 4. oldalon lévő három hasáb észrevehetően a panaszlap küldetését vállalja és meglehet, hogy ezért számos helyen nem rokonszenveznek a szerkesztőség nyíltságával, a kitarulkozással,

pedig – Illyés Gyulát idézve: „Növeli, ki elfődi a bajt”. Arról viszont lehet és kell hivatalos fórumokon is véleményt cserélni, hogy az elítéltek szinte korlátlan szólásszabadsága a rabok, netán a fogvatartók malmára hajtja-e a vizet a civil olvasók szemszögéből nézve.

A büntetésüket töltőkről bármit írni kényes feladat. A közönség vagy borzadállyal fogadja, vagy izléstelen pikantéria lesz. A téma ijesztő is, izgató is egyszerre, emellett valami mágikus titokzatosság veszi körül. Aki csak hírből ismeri a bűnelkövetőt, úgy véli, hogy a szerencsétlen megátalkodott végleteken és véglegesen embertelen, és semmi esélye a megváltoztatására. De azért valahol sajnálja őt. Már azért kezdi felismerni, hogy talán a vádlott is áldozat.

...nekünk, elítélteknek, fel kell készülnünk arra, hogy ami kint vár bennünket, az maga a borzalom! Ezek után azt várják, hogy csökkenjen a bűnözés? Egyre több munkahely szűnik meg, létszámleépítések. Aki a börtönből szabadul, az előtt két lehetőség áll: vagy éhen hal tisztességesen, becsületben a családjával, vagy elmege lopni, csalni, rabolni. Egyetlen munkahelyre sem kell büntetett előéletű, börtönviselt ember. Minket megvet a társadalom, kizsír, sehová nem kellünk. (...) Sajnos, a bűnözőket a társadalom termelte és termeli. Hát igen: szabadulunk és meg akarunk változni, jó, de hogyan? Így nem lehet! Így csak éhen halni lehet vagy visszakerülni.

A legegyszerűbb tükör úgy készül, hogy az üveglap hátulját feketére mázolja, és ezután visszaköszön mindaz, ami látható azon a területen. Ilyen a sima felületű víz, a fényesre csiszolt fémdarab, de olykor a kristályosan csillogó drágakő is. Kendőzetlen őszinteséggel mutatják a másikat, mint a fénykép avagy mozgófilm, az érintettek közül számosan mégsem akarják tudomásul venni arcukat, formájukat, mert félnek a hitelességtől. Az el-

ítéltek jelentős százaléka viselkedik úgy – lásd a társkereső hirdetéseket –, hogy szépeknek, okosnak és legfőképpen vétlennek tartva magát, a társadalmat, a bírót, az ügyészt, a nyomozót vádolja hivatali túlkapasokért, miközben figyelmen kívül hagyja a ténszerűen felsorakoztatott bizonyítékokat.

Egy francia festő úgy ábrázolta ezt a magatartást, hogy a tükörbe nézett, de a hátát látatta. Parádés önkritikája ez az anygali viselkedéshez ragaszkodóknak, hiszen a kiskorúakkal erőszakosan fajtalanok az azt sérelmezik, hogy milyen megvetően kezeli a társadalom (sőt társaik is) nemi aberrációjukat. A többszörösen visszaeső kemény fiúk gundelpalacsintás, kaviáros ünnepi ebédekért macerálják fogvatartóikat és vérig sértődnek, ha reggel fölébresztik őket, vagy a hipiseknél – néha – elveszik a kerálót, a tetoválásokhoz szükséges fölszereléseket. Nem is szólva a halálbüntetéssel kapcsolatos népszavazás eshetőségeiről, bár rohamosan emelkedik a nyereségvágyból, illetve aljas indokból elkövetett emberölések száma. Mostanában örökösen napirenden lévő téma az ún. „belső kiszákmányolás” is. Nevezetesen az, hogy az intézetben belüli üzletben a legfontosabb termékek (kávé, cigaretta, tea, kóla stb.) lényegesen drágábbak, mint a kinti boltokban, pedig a börtönökben – állítólag – diszkont áron adnak mindent.

Nagy reményekkel vártuk a január 16-ai vásárlást. Reményeink egy perc alatt köddé váltak. Az addig 750 forintos, 100 grammos Nescafé az árszállítás után 780 forintba került. (...) B.-né törzsszázlós nagyon tisztességesen járt el ügyemben. Kéréssem meghallgatása után kb. 20-30 perccel hivatott és közölte: négy boltot hívott fel a városban, készített egy kis táblázatot, amelyben feltüntette négy kávéfajta árát. Annak a kávénak az ára, amit nekünk 780 forintért árultak, odakint

529–608 forint között mozgott. Vajon az ilyen kíméletlen üzleti szempont vezet bennünket Európába? Nem, ez az út a lopáshoz, a rabláshoz vezet. (...) Úgy gondolom, a szabadságvesztés nem jelenti, nem jelentheti a kiszákmányolásunkat is.

...az ország összes bv. intézetében érzékelhető a jelentős áremelkedés. A nem dolgozóknak és dolgozóknak egyaránt kevés pénzt kell beosztaniuk egy hónapra. Ez a vásárlás egyáltalán nem öröm, sőt sóvárgó tekintetek pásztázzák a bolt belsejét. Hatalmas a választék a jobbnál jobb árukból, de az árak olyan magasak, hogy rájuk nézni sem érdemes. Az árak azért elgondolkodtatóak, mert a beszélőkön tudomást szerzünk a kinti árakról. Úgy gondolom, a szabad ár mellett is van egy felső határ, de az nem lehet a csillagos ég.

Romantika és valóság

Andrasek József felesége 1997. február 5-én szabadult Kalocsáról, és megtervezték, hogy 8-án, szombaton találkoznak Sopronkőhidán. A parancsnok engedélyezte a szabályostól eltérő „szembenézést”, mert úgy vélte, ilyenkor jó tesz a léleknek, az idegeknek a láthatás. Jómagam is részt akartam venni a nagy pillanaton, de fölöslegesen várokotam. Két nappal később felkerestem az érintettet, hogy miért nem jött az asszony.

– Reggel nyolckor telefonáltam, van egy fülke, amit hívhatok, és anyám ilyenkor ott várakozik. A feleségem vette föl a kagylót, és azt mondta, mindkét gyerek belázasodott, ezer-ezer forintba kerültek az injekciók, egyébként jól vannak, nincs baj.

– Eddig is a nagymama vigyázott a lányokra, most is megtehetné volna, ha az asszony nagyon akar jönni?

– Nincs ennek jelentősége, bár rosszul esett, hogy fölöslegesen várom. Esetleg fáradt is volt, azért nem akarta vállalni a 150-200 kilométeres utazást, de megbeszéltük, hogy március elején jön anyámmal és a gyerekekkel.

– *Találkozhat a család, hiszen itt van a testvére és az apja is.*

– Ez csak az én engedélyem!

– *Múltkor nem akart teljesen őszinte lenni, jócskán elhallgatott a valóságból, inkább a romantikus fejezeteket ecsetelte.*

– Hát igen, de ez szokásunk. A feleségemmel 1990-ben ismerkedtem össze – volt egy korábbi kapcsolatom, onnét is van két gyermek –, aztán ő szült újabb kettőt. A balhét 1992. október 18-án követtük el, másnap le tartóztattak, de az akkor még élettársamat a kihallgatás után elengedték, és csak 1993-ban, a jogerős ítélet után került börtönbe. Minket előzetesben tartottak mindvégig. Kezdetben lánynevére üzengettem, majd sikerült elérnünk, hogy házasságot kössünk 1996-ban. Ekkor találkoztunk, a múltkor nem beszéltem erről, és arról sem, hogy megterveztünk egy válási tárgyalást, ami szintén kitűnő alkalom a láthatásra. A bíróság előtt per-sze kibékültünk volna.

– *Hivatalosan 1999 októberében szabadulna, kedvezményrel viszont két évvel korábban. Mire számít?*

– A legjobbakra, és ennek érdekében visszafogom magam, nem akarok fegyelmiket.

– *Mi a véleménye a BÚ 4. oldalán közölt*

üzenetekről, házassági hirdetésekről, véleményekről?

– A társkereséseknél rengeteg a hazugság, hogy nem nős, nincs senkije, aztán otthon van pár gyerek, csóró asszony. A lakással, anyagiakkal dicsekvők szál cigarettákat kéregetnek társaiktól, nincsenek kapcsolattartóik, hűséget ígérgetnek, miközben szemtelenül széltolók. A cikkek szerzői sem sokkal mássabbak, hiszen rengeteg példa van arra, hogy éppen azok követelődnek, akik képtelenek a rendszerességre, a fegyelemre, de esetleg olvasottabbak, értelmesebbek a többiekénél, és ezt kihasználva panaszkodnak, vitatkoznak, szerintem nem túl sok eredménnyel, mert az adott helyen ismerik az illetőket.

– *Ide érti saját magát is?*

– Természetesen, hiszen nekem mindenél fontosabb, hogy megtartsam és láthassam a feleségem!

Biztosak vagyunk abban, hogy a BÚ és elődje, a HH meglepte óta alig-alig készült a lap rovatait, célkitűzéseit alaposabban elemző összegzés. De ez nem is szokás – hajdan a Magyar Ifjúság és az Új Tükör „Az orvos válaszol” kérdéseit, illetve feleleteit vizsgálták, vitatták olykor –, mert nem maradandó irodalmi alkotásokról van szó. Kivételt most is csupán azért tettünk, mert a fölmérések szerint a 4. oldal olyan, mint a vakond mocorgása: a földtúrások nyomon követhetők „föliüről” is.

Hajnal László Gábor